

# POSUDEK

## oponenta rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Janoušková Anežka

Název práce: Relativní neúčinnost právních jednání ve světle komparace

Jméno a příjmení oponenta: doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

### 1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka zvolila vysoce aktuální téma relativní neúčinnosti právního jednání, a to zejména s ohledem na změny přinášené rekodifikací. Téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, jak o tom svědčí i několikaletá probíhající diskuse (Knapp, Hulmák, Handlar, Zuklínová, Tichý, Pulkrábek, Bezouška, Skřivánková aj.). Autorka v úvodu své práce jasně vymezuje její cíle a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt (a nutno říci i nalézá) odpověď. Vlastní metody práce a přístupu jsou v úvodu zřetelně naznačeny, metodologické hledisko vůbec nebylo podceněno (ba naopak), konečně i z práce samotné je patrné, že autorka zvolila analyticko-komparativní přístup, který vhodně kombinuje s evaluací judikatury, aby nakonec dospěla k syntetizujícím poznatkům. V tomto ohledu autorka prokázala schopnosti nadhledu nad zákonným textem (a to i v historickém srovnání – viz její charakteristiky někdejších odpůrčích řádů – zejména pak toho z roku 1931), projevila velkou znalost aktuální judikatury, kterou kriticky rozebírá a patřičně zobecňuje. Svou prací se dotkla celé řady velmi diskutovaných problémů souvisejících s novou právní úpravou *odporovatelnosti, resp. relativní neúčinnosti/ bezúčinnosti*, a to nejen otázky vymezení jednotlivých skutkových podstat (zákonných předpokladů) včetně analýzy délky zákoných odpůrčích lhůt, pokusila se podat historizující výklad pojmu „mrhání majetkem“ (viz str. 94 a násl.) a přiblížila svým výkladem i problematiku reálného „zmenšení“ majetku dlužníka, analyzovala obsah primárního i sekundárního odpůrčího nároku, přesvědčivě vyřešila i otázku následků úspěšně podané odpůrčí žaloby. Pozornost – byť okrajově – věnovala také vymezení odporovatelnosti v rámci úpadku dlužníka. Tomu všemu nicméně předchází kritická analýza jednotlivých teoretických přístupů k odporovatelnosti. Autorka tak analyzuje výhody i úskalí tzv. obligačněprávního pojetí odpůrčího nároku, nauky o věcněprávním účinku odpůrčího práva, přičemž sama později pléduje pro spíše recentní (tzv. odpovědnostní) přístup akcentující ručební charakter dlužníkovy majetku. Ke svým závěrům přitom dospívá přemýšlivě a s pochopením podstaty (smyslu a funkce) institutu odporovatelnosti.

### 2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (131 stran včetně úvodu a závěru) je celkově velmi přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinárním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy *de lege ferenda*. Práce je rozdělena do 9 kapitol, kdy první kapitola usiluje o vymezení a stručnou základní charakteristiku institutu neúčinnosti z hlediska terminologického. Kapitola druhá přináší zajímavé rozbor teoretických východisek institutu. Třetí pak deskribuje téma z hlediska historického vývoje civilního práva na našem území. Další kapitola se věnuje celistvě analýze zákoných ustanovení BGB a ABGB, přičemž se dotýká všech podstatných otázek. Navazující kapitoly podávají souhrnný výklad všech relevantních otázek souvisejících s relativní neúčinností a jednotlivých předpokladů včetně výkladů o bezúplatném právním jednání dlužníka.

### 3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý dostatečný počet bibliografických pramenů, které autorka správně uvádí a na konkrétních místech vždy cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je zcela adekvátní. Výběr literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje relevantní tituly naší i zahraniční nauky (Aicher, Rummel, Braun, Brox, Koziol, Kirchhof etc.). Lze ocenit, že autorka neváhá

konfrontovat základní názory české doktríny a jejich odlišná stanoviska zasadit do širšího kontextu a opatřit vlastním hodnocením a závěrem. Vypořádala se velmi zdařile s tematickými pracemi Knappovými (jakkoli se k některým tezím vymezuje kriticky) i Krčmářovými či Sedláčkovými.

#### **4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava rigorózní práce**

Jazyková i stylistická úroveň práce je vynikající. V práci jsem neshledal žádných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno správně. K drobným překlepům došlo jen výjimečně.

#### **5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)**

Práce předkládá mnoho podnětných názorů a závěrů. Pracuje s relevantní judikaturou a komentuje i vybraná rozhodnutí zahraničních soudů.

Při ústní obhajobě by se autorka mohla blížeji vyjádřit zejména:

- K otázce povahy samotného institutu, zda jeho zařazení do hmotněprávního kodexu pokládá za nezvratné a definitivní
- K označení institutu – relativní neúčinnost versus odporovatelnost – jak se autorka vypořádává s důvodovou zprávou k OZ 2012
- Jak V. Knapp chápal v tomto kontextu tzv. absolutní neúčinnost? Setkáváme se s ní v platném právu?
- Proč dle autorky nejde v případě odpůrčí žaloby o žalobu na plnění?
- k problematice možnosti odporovat zástavním smlouvám a smlouvám o zřízení věcného břemene – i se zřetelem na dosavadní judikaturu NS a eventuální posuny
- k možnosti/nemožnosti odporování tzv. ekvivalentních právních jednání dlužníka – otázka efektivního vydobytí pohledávky při změně skladby majetku dlužníka
- k charakteru tzv. zvýhodňujících právních jednání
- blíže objasnit požadavek úmyslu při omisivních jednáních dlužníka – případně s uvedením příkladů
- k účelu a funkci tzv. odpůrčí námitky

#### **6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce**

Práce je po odborné stránce mimořádně zdařilá, srozumitelná, svým pojetím je nadstandardní a překračuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně, a to jak rozsahem, tak kvalitativní (vědeckou) analýzou. Zaplňuje bez nadsázky určité prázdné místo v nauce civilního práva. Prokazuje hlubokou erudici autorky podpořenou skvělou znalostí německé i rakouské doktríny, ukotvené znalosti vybrané hmotněprávní problematiky, jakož i souvisejících procesních otázek a celkovou širší orientaci ve zvolených oblastech právního řádu a neshledal jsem v ní žádné nedostatky.

#### **Závěr:**

Předložená práce prokázala samostatnost při zpracovávání nelehkého tématu, schopnost zorientovat se v zákonné úpravě a doktríně. Práce je nepochybně příslibem dalších tvůrčích počinů autorky. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s předběžným hodnocením **prospěla**.

**Rigorózní práci hodnotím stupněm: prospěla.**

Datum: 23. 12. 2017

Podpis oponenta rigorózní práce:  
Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.